

Ανοικτή συζήτηση

Θέμα: *Διδασκαλία της Ορολογίας και ελληνική γλώσσα*

Συνομιλητής:

Κ. Βαλεοντής

Διδασκαλία της /ορολογίας/

Η σύνταξη του ρήματος «διδάσκω» προβλέπει δύο αντικείμενα ένα *άμεσο* και ένα *έμμεσο*: *διδάσκω κάτι σε κάποιον* ή, ισοδύναμα, *διδάσκω κάποιον κάτι*. Λέγοντας, λοιπόν, «θα διδάξω» θέτουμε αμέσως δύο ερωτήματα: **Τί** θα διδάξω; και **Σε ποιον** θα το διδάξω;

Στο θέμα της συζήτησής μας, η προφορική απάντηση στο πρώτο ερώτημα είναι: **/ορολογία/**. Προφορικά, όμως, η απάντηση δεν είναι σαφής· γιατί γεννά ένα υποερώτημα: Μιλάμε για **Ορολογία** (με το αρχικό /ο/ όμικρον κεφαλαίο), δηλαδή για το *θεματικό πεδίο*, τον *κλάδο*, την *επιστήμη* που ασχολείται με τους *όρους* ή μιλάμε για **ορολογία** (με το αρχικό /ο/ όμικρον πεζό), δηλαδή ένα *σύνολο όρων* ή και το *σύνολο όλων των όρων* ή, συνώνυμα, το **ορολόγιο** ενός ή περισσότερων θεματικών πεδίων; Η απάντηση στο υποερώτημα είναι ότι θα μας απασχολήσουν και τα δύο. Συνολικά, λοιπόν, η απάντηση στο πρώτο ερώτημα – **Τί** θα διδάξω – είναι: **Ορολογία ή ορολογία ή και τα δύο**.

Η απάντηση στο δεύτερο ερώτημα – **Σε ποιον** θα το διδάξω – είναι εύκολη: **σε όλους**. Στο μαθητή, στο σπουδαστή κάθε θεματικού πεδίου (ΘΠ), στον πτυχιούχο επιστήμονα ή τεχνολόγο ή στον ειδικό κάθε ΘΠ, στο μεταπτυχιακό σπουδαστή κάθε ειδικού ΘΠ, στον ειδικό των ΘΠ που ασχολούνται καθ' οιονδήποτε τρόπο με τη γλώσσα («γλωσσικά» θεματικά πεδία¹). Το ζητούμενο είναι **τί θα διδάξω στον καθέναν από αυτούς**;

Συγκεντρωτικά η πρόταση του ομιλούντος συνοψίζεται στον ακόλουθο πίνακα:

Βαθμίδα	Διδακτέο	Σύντομη Περιγραφή του αντικειμένου του μαθήματος	Αποτέλεσμα	ΘΠ
Γυμνάσιο	Ο	Βασικές γνώσεις της Ορολογίας ο ρόλος της στη μεταφορά γνώσης και σύνδεσή της με τις ειδικές γλώσσες των ΘΠ για τα οποία υπάρχουν διδασκόμενα μαθήματα στο γυμνάσιο.	Κατανόηση του ρόλου των όρων σε κάθε ΘΠ. Βελτίωση της μελέτης και κατανόησης των ειδικών μαθημάτων	
Λύκειο	Ο	Αρχές Ορολογίας και Ορογραφίας (έννοια, ορισμός, κατασήμανση, όρος, σχέσεις εννοιών και όρων, συστήματα εννοιών, ορογραφικές εργασίες), ουσιαστική σύνδεση της Ορολογίας με τη Λογική και την Οντολογία.	Συνειδητοποίηση του κόσμου των εννοιών ως νοητικής παράστασης του κόσμου των αντικειμένων. Πληρέστερη επαφή με τον επιστημονικό λόγο	
	ο	Ειδικές γλώσσες και επιλεγμένα ορολόγια (τουλάχιστο δίγλωσσα) μαθημάτων που διδάσκονται στο Λύκειο, όπως: Ειδική γλώσσα και ορολόγιο των Μαθηματικών, της Φυσικής, της Χημείας, της Πληροφορικής, της Κοινωνιολογίας, της Λογοτεχνίας, της Ποίησης, του Θεάτρου κτλ.	Επαφή με τη διαγλωσσική διάσταση των συστημάτων εννοιών των επιστημονικών ΘΠ. Εφόδια για μελέτη ειδικών θεμάτων και σε άλλη/-ες γλώσσα/-ες.	

¹ όπως π.χ. γλωσσολογία, μετάφραση, γλωσσική τεχνολογία

ΑΕΙ/ΤΕΙ	Ο	<p>Αρχές και μέθοδοι Ορολογίας και Ορογραφίας (έννοια, ορισμός, κατασήμανση, σχέσεις εννοιών και κατασημάνσεων, συστήματα εννοιών, ορογραφικές εργασίες), με πλήρη εφαρμογή και παραδείγματα από το συγκεκριμένο ΘΠ. Νέες τεχνολογίες και Ορολογία. Ορολογία και Κοινωνία της Πληροφορίας.</p> <p>(1 εξαμηνιαίο μάθημα)</p>	<p>Πληρέστερη κατανόηση των αρχών της Ορολογίας.</p> <p>Βαθύτερη κατανόηση των συστημάτων εννοιών και όρων του ειδικού ΘΠ.</p> <p>Προετοιμασία στελεχών για ορολογικές δραστηριότητες στο ΘΠ.</p>	Σε κάθε ΘΠ
	ο	<p>Αναλυτική μελέτη της ειδικής γλώσσας και του ορολογίου (τουλάχιστο δίγλωσσου) του συγκεκριμένου ΘΠ</p> <p>(1 εξαμηνιαίο μάθημα)</p>	<p>Διαγλωσσική γνώση των συστημάτων εννοιών του ειδικού ΘΠ.</p> <p>Βελτίωση της δυνατότητας μελέτης επιστημονικών εργασιών του ΘΠ γραμμένων σε άλλες γλώσσες</p>	Σε κάθε ΘΠ
Μεταπτυχιακά Ορολογίας	Ο	<p>Διαγλωσσική μελέτη των αρχών και μεθόδων της Ορολογίας και Ορογραφίας. Ορολογία και γνώση.</p> <p>Μελέτη και περιγραφή των σχέσεων μεταξύ των εννοιών κάθε ΘΠ και την συγκρότηση συστημάτων εννοιών.</p> <p>Μελέτη και περιγραφή των εννοιών των ΘΠ μέσω των ορισμών τους και της κατασήμανσής τους με ονόματα και όρους ή με σύμβολα, δηλαδή με τη μελέτη των σχέσεων αντιστοιχίας μεταξύ εννοιών και όρων, ή – ταυτόσημα – μεταξύ γνώσης και γλώσσας.</p> <p>Αρχές και μέθοδοι οροδοσίας. Τρόποι δημιουργίας νέων σχέσεων αντιστοιχίας σε περιπτώσεις νέων εννοιών – που προκύπτουν από τη συνεχή ανάπτυξη της γνώσης – μέσω της αντιστοιχισής (κατασήμανσης) των νέων εννοιών με υπάρχουσες λέξεις ή φράσεις ή με νεόκοπες λέξεις (νεολογισμούς)</p> <p>Συγκριτική εξέταση των ίδιων συστημάτων εννοιών σε διάφορες γλώσσες και την επισήμανση, διατύπωση και τυποποίηση των σχέσεων μεταξύ των ισοδύναμων όρων σε δύο ή περισσότερες γλώσσες.</p> <p>Μέθοδοι τυποποίησης εννοιών και όρων.</p> <p>Μέθοδοι δημιουργίας, επεξεργασίας, παρουσίασης και διαχείρισης ορολογικών δεδομένων και παραγωγής έντυπων και/ή ηλεκτρονικών ορολογικών προϊόντων, όπως ορολογικών λεξικών/λεξιλογίων/ γλωσσαρίων καθώς και βάσεων και τραπεζών ορολογικών δεδομένων.</p> <p>Ορολογική έρευνα. Εφαρμογή των νέων τεχνολογιών στην Ορολογία.</p> <p>Για όλα τα παραπάνω, εστίαση σε ένα ή σε περισσότερα ΘΠ.</p> <p>(4 εξαμηνιαία μαθήματα)</p> <p>Άλλα μαθήματα των Μεταπτυχιακών Ορολογίας:</p> <p>Λεξικολογία, Λεξικογραφία, Λογική, Μεταφρασιολογία, Σημειολογία, Μαθηματικά, Στατιστική, Υπολογιστές και Πληροφορική, Τυποποίηση και Ποιότητα, Δίκτυα και διαδίκτυα κ.ά.</p>	<p>Γενική κατεύθυνση (πολυπεδιακή προσέγγιση)</p> <p>Απόφοιτοι κυρίως των γλωσσικών ΘΠ, αλλά και άλλων, με διαγλωσσική-διαπεδιακή επιστημονική κατάρτιση στην Ορολογία και στους συναφείς κλάδους.</p> <p>(γενικοί ορολόγοι)</p> <p>Ειδική κατεύθυνση (μονοπεδιακή προσέγγιση)</p> <p>Απόφοιτοι συγκεκριμένου ΘΠ με διαγλωσσική επιστημονική κατάρτιση στην Ορολογία και στους συναφείς κλάδους.</p> <p>(ειδικοί ορολόγοι)</p>	Ένα ή περισσότερα ΘΠ